

Sygn. akt I CSK 2364/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z powództwa miasta W.
przeciwko A. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 czerwca 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 czerwca 2021 r., sygn. akt VII AGa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2700,- (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego A. Sp. z o.o. w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 30 czerwca 2021 r., Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie

i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący opart na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Zdaniem skarżącego w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytania: 1) czy w ramach art. 656 § 1 k.c. stosuje się art. 640 k.c. do umowy o roboty budowlane i czy art. 640 k.c. może stanowić podstawę prawną do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy o roboty budowlane; 2) czy uregulowana w Kodeksie cywilnym umowa o roboty budowlane stanowi samodzielny typ umowy nazwanej, a jeśli tak, to jakie konsekwencje wynikają z tego w zakresie dopuszczalności stosowania przepisów o umowie o dzieło i czy wyklucza to traktowanie art. 647 i n. k.c. jako przepisów szczególnych wobec art. 627 in. k.c. dotyczących umowy o dzieło; 3) czy możliwe

jest zastosowanie *per analogiam* art. 640 k.c. do umów o roboty budowlane z uwagi na istnienie luki wynikającej z braku regulacji dotyczącej skutków odmowy współdziałania inwestora z wykonawcą; 4) jakie elementy w ramach art. 491 k.c. pozwalają na zakwalifikowanie, że inwestor umowy o roboty budowlane pozostaje w zwłoce z wykonywaniem umowy, a w szczególności czy takim elementem jest odmowa zawarcia aneksu wprowadzająca zmiany do umowy o roboty budowlane związane z brakiem zajmowania stanowiska wobec składanych wniosków, pism przez wykonawcę robót, czy nieusunięciem wad dokumentacji projektowej; 5) czy do obowiązków wykonawcy umowy o roboty budowlane należy dopracowanie rozwiązań, dokumentacji projektowej, w sytuacji gdy jest ona niekompletna, zawiera wady i takie zapisy znajdują się na rysunkach w stosunku do sformułowanych obowiązków zamawiającego w ramach zawartej umowy o roboty budowlane przejawiających się w dostarczeniu wolnej od wad dokumentacji projektowej niezbędnej do wykonania robót; 6) czy możliwe jest odstępnie od umowy na podstawie art. 635 k.c. w sytuacji gdy przyczyny, dla których wykonawca opóźnia się z wykonaniem przedmiotu umowy są konsekwencją okoliczności przez niego niezawinionych; 7) czy w przypadku zaistnienia przesłanek ustawowych możliwe jest dokonanie zmiany umowy w stosunku do treści złożonej oferty nawet w przypadku gdy termin realizacji zamówienia, inwestycji stanowił kryterium oceny ofert i z uwagi na fakt, iż zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego są poddane ograniczeniom zapewniającym, że przedmiot umowy, tożsamy z przedmiotem zamówienia będzie rzeczywiście realizowany przez wykonawcę, którego oferta została wybrana przez zamawiającego jako najkorzystniejsza na podstawie kryteriów oceny ofert określonych w SIWZ oraz w jakich okolicznościach jest możliwe uznanie, że zmiana terminu wykonania umowy wprowadza warunki, które gdyby były postawione w postępowaniu o udzielenie zamówienia, to w tym postępowaniu wzięliby lub mogliby wziąć udział inni wykonawcy lub przyjęto by oferty innej treści.

Sformułowane przez skarżącego wątpliwości nie odpowiadają założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Kwestie objęte trzema pierwszymi pytaniami koncentrują się wokół problemu dotyczącego relacji między umową o dzieło a umową o roboty

budowlane, który był przedmiotem wyjaśnień Sądu Najwyższego (zob. m.in. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2009 r., III CZP 41/09, OSNC 2010, Nr 3, poz. 33, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CZP 63/01, OSNC 2002, Nr 9, poz. 106; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 2018 r., I CSK 548/17, niepubl., z dnia 18 października 2006 r., II CSK 121/06, niepubl.). W orzecnictwie Sądu Najwyższego wskazano, że uregulowana w Kodeksie cywilnym umowa o roboty budowlane stanowi samodzielny typ umowy nazwanej, co wyklucza traktowanie art. 647 i n. k.c. jako przepisów szczególnych wobec art. 627 i n. k.c. dotyczących umowy o dzieło. Wskazano, że relacja między tymi umowami jest inna np. niż w wypadku umów najmu i dzierżawy, w związku z czym nie ma w rozważanym zakresie odpowiednika art. 694 k.c., który zawierałby ogólną delegację do odpowiedniego stosowania przepisów o umowie o dzieło. Podniesiono, że nie ulega wątpliwości, że art. 656 § 1 k.c. nie odsyła ani do art. 639 k.c. ani do art. 640 k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2017 r., II CSK 323/16, niepubl., z dnia 14 października 2015 r., V CSK 720/14, niepubl., z dnia 3 grudnia 2004 r., IV CK 340/04, niepubl.). Nie zachodzi potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie. Co się zaś tyczy kwestii objętych pozostałymi pytaniami to nie mają one charakteru abstrakcyjnego i uniwersalnego, a charakter kazuistyczny i służą uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia. Skarżący, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polemizuje z rozstrzygnięciem Sądu drugiej instancji, który uznał, że w trakcie realizacji umowy nie nastąpił brak współpracy ze strony powoda uzasadniający odstąpienie przez skarżącego od umowy. W istocie skarżący kwestionuje ustalenia faktyczne i ocenę dowodów, poczynione przez Sąd Apelacyjny, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Nie ma zatem argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotychczas nieomówionych w orzecnictwie i doktrynie.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej

na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżącego zachodzi oczywista zasadność skargi, ponieważ Sąd drugiej instancji pominął część zebranego w sprawie materiału dowodowego, które to uchybienie mogło mieć wpływ na wynik sprawy i prowadziło do ukształtowania wadliwej treści wydanego wyroku, a wynikało z pominięcia dowodu w postaci treści postanowień zawartej przez strony umowy o roboty budowlane odnoszących się do rodzaju wynagrodzenia oraz formy w jakiej mogą być wprowadzana zmiany do umowy, zeznań świadka T. Z., dowodów z dokumentów w postaci notatki ze spotkania z dnia 30 maja 2017 r. sporządzonej pomiędzy skarżącym a zamawiającym oraz pism skierowanych do skarżącego przez zamawiającego, dowodów z dokumentów w postaci pisma skarżącego z dnia 1 czerwca 2017 r. oraz pisma skarżącego z dnia 4 lipca 2017 r., dowodów z dokumentów w postaci pism skarżącego kierowanych do powoda, propozycji przedstawionego projektu aneksu do umowy, dowodu z dokumentów: weryfikacji dokumentacji związanej z budową placu zabaw na terenie Parku (...) przy ul. U. w W. stanowiącej załącznik nr 1 do umowy zawartej przez A. Sp. z o.o. a Zarządem Oczyszczania Miasta pod kątem ewentualnych wad w zakresie wystąpienia niezgodnych z przepisami i normami rozwiązań oraz weryfikacja dokumentacji wykonawczej sporządzonej przez skarżącego, dowodu z opinii biegłego oraz opinii uzupełniających.

Skarżący powołując się na oczywistą zasadność skargi nie wskazał, jakie konkretnie przepisy procesowe zostały przez Sąd Apelacyjny rażąco naruszone. Skarżący nie uwzględnił, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreujących skargę. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Abstrahując od powyższego, z art. 382 k.p.c. nie wynika obowiązek

Sądu drugiej instancji odnoszenia się indywidualnie do każdego dowodu przeprowadzonego w sprawie. Obowiązkiem Sądu drugiej instancji jest rozważenie i wzięcie pod uwagę całości materiału dowodowego sprawy, a następnie takie sporządzenie uzasadnienia wydanego wyroku, by wynikało z niego, że Sąd rzeczywiście żadnych dowodów nie pominął, co nie oznacza jednak konieczności odwoływania się do wszystkich przeprowadzonych dowodów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2021 r., II USK 94/21, niepubl.). Z lektury uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Apelacyjny uznał, że powódka słusznie zarzuciła błędy w ustaleniach faktycznych w zakresie, w jakim Sąd Okręgowy wybiórczo ocenił materiał dowodowy i pominął fakty, które wynikały z przedstawionego materiału dowodowego, szczegółowo rozważając i biorąc pod uwagę całość zebranego w sprawie materiału dowodowego. Skarżący powołując się na oczywistą zasadność skargi podważa w istocie ustalony w sprawie stan faktyczny i zamierza do jego modyfikacji, zgodnie z przyjętym przez siebie kierunkiem. Skarżący nie uwzględnił, że postępowaniu kasacyjnemu Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów. Skarżący, polemizując z ustaleniami i oceną dowodów, nie uwzględnia publicznoprawnej funkcji skargi i zmierza do wydania orzeczenia w interesie jednostkowym, w postępowaniu opartym na analizowaniu przeprowadzanych przed Sądami obu instancji dowodów. Analiza zatem wniosku na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, iż Sąd Apelacyjny ferując wyrok dopuścił się kardynalnych błędów, w stopniu przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.